

Dato: 18.09.2017
Saksbehandler: Christine Furuholmen

Saksfremlegg

Øremerkede samhandlingstilskudd 2017

Møte	Saksnr.	Møtedato
Overordnet samarbeidsutvalg	12/2017	18.09.2017

1.

Forslag til vedtak

Samhandlingstilskudd for 2017 brukes til følgende tiltak:

1. Kompetansesamarbeid som understøtter etablering av ambulante tjenester psykisk helse og rus.
Ansvar: Klinikk PHR, kr 800 000,-
2. Styrke samhandlingen rundt barn og unge i psykisk helse – kartlegging.
Ansvar: Klinikk PHR/BUPA, kr 200 000,-
3. Styrke samarbeidet med kommunene om barn som pårørende.
Ansvar: Fagdirektør/LMS kr. 250 000,-

Bakgrunn

Vestre Viken har også i 2017 fått 1,25 millioner kroner til samhandlingstiltak fra Helse Sør-Øst. Midlene skal understøtte foretakets andel i samarbeidstiltak, se vedlegg. Midler skal benyttes på *fagområder som har store grenseflater mot kommunene og hvor det ligger til rette for å utvikle samarbeid, oppgavedeling, trygg utskrivning og toveis kompetanseoverføring mellom aktørene. Prosjekter innen fagområdene tverrfaglig spesialisert rusbehandling, psykisk helsevern, akuttkjeden, rehabilitering og habilitering ansees som særlig aktuelle.*

Bruk av øremerkede tilskudd krever tilslutning i Overordnet samarbeidsutvalg (OSU)

Saksutredning

Prioritering 2016

Bruk av tilskuddsmidlene besluttet etter behandling i Overordnet samarbeidsutvalg (OSU).

I 2016 ble følgende tiltak prioritert:

- Riktig bruk av rehabiliteringsressursene - Drammen sykehus
- Trygg i svangerskap – trygg i barsel – Drammen sykehus
- Samarbeid om ernæring – Bærum sykehus
- Trygg utskrivning – Alle (fagdirektør)

Den store satsingen på pasientforløp hjem til hjem er fra 2016 forankret i drift i Vestre Viken og blir implementert i de kommunene som ikke har vært med i pilotering. Pasientforløpene følges opp i de lokale samarbeidsutvalgene.

Forslag til prioriteringer 2017

Helse Sør-Øst forutsetter at midlene brukes på områder som har stor grenseflate mot kommunene. Årets tildelingsbrev vektlegger særlig satsingsområdene i utviklingsplanen. Vestre Viken har allerede pågående samhandlingstiltak innen rehabilitering og trygg utskrivning, og årets midler bør understøtte den planlagte omstillingen i klinikk psykisk helse og rus. Kommunene har både i høring til områdeplan psykisk helse og rus og i samarbeidsutvalgene bedt om fokus på dette området.

Overordnet samarbeidsutvalg har besluttet at barn og unge skal være et satsingsområde. Dette kom også fram i høringen til områdeplan psykisk helse og rus og representasjon til de lokale samarbeidsutvalgene er endret som følge av dette. Kommunene har ulike utfordringer for barnebefolkningen, det er variasjoner i det kommunale tilbudet og i kompetansen som er tilgjengelig, men også innad i Vestre Viken er det variasjon i arbeidsform og ventetid på behandling. Barn og unge er også sårbare for overganger mellom tjenestene: fra barn til voksen, mellom avdelinger i Vestre Viken (HAB, Barne- og ungdomsavdelingen og BUPA), mellom kommune- og spesialisthelsetjeneste, og mellom de ulike kommunale tjenestene. I bestillingen til utviklingsplan tas dette spesielt opp under habilitering og rehabilitering

Samhandlingstiltak rettet mot barn og unge har i mindre grad vært prioritert etter innføringen av samhandlingsreformen. En særlig utfordring når det gjelder barn, er at mange aktører ofte er involvert, en annen at viktige aktører befinner seg utenfor helsetjenestene. Forebygging og tidlig intervensjon har ofte stor betydning.

Et annet område hvor vi erfarer at det ikke er et likeverdig tilbud til barn i dag, er barns rettigheter som pårørende. Vestre Viken arrangerte i 2016 en fagdag hvor kommunene deltok, og i 2017 har det vært 5 halvdags fagdager knyttet til hvert LSU område. Tilbakemeldingene fra kommunene og erfaringene fra dette samarbeidet, er at det er behov for en større innsats for å sikre kompetanse og formelle strukturer. Samarbeid om barn som pårørende er et viktig forebyggende tiltak for barn og unges psykiske helse.

På bakgrunn av dette foreslås det at deler av årets samhandlingsmidler brukes til å styrke samhandlingen rundt barn og unge og forebygging av psykiske lidelser.

Det foreslås at samhandlingstilskudd 2017 brukes til følgende tiltak:

1. Kompetansesamarbeid som understøtter etablering av ambulante tjenester innen psykisk helse og rus

Klinikk psykisk helse og rus PHR står overfor store omstillinger. I tråd med nasjonale føringer skal ambulante tjenester og arenaflexible løsninger benyttes i større grad. Dette krever tett samarbeid og medvirkning fra kommunene. På det planlagte arbeidsseminaret i forbindelse med utviklingsplanen i september, vil kommunene bli invitert til å samarbeide om såkalte FACT-team. FACT står for Fleksible Assertive Community Treatment, og er en godt dokumentert modell for å gi oppsøkende, samtidige og helhetlige tjenester til mennesker med alvorlige psykiske lidelser, ofte også med rusmiddelproblemer.

Dette krever et omfattende kompetanseløft og vilje til nye samarbeidsformer både i klinikken og i kommunene. For at vi skal lykkes med det, er det viktig at fagfolk og ledere fra alle samarbeidskommuner får anledning til å delta.

I 2017 fikk Vestre Viken midler fra HOD til å gjennomføre et nettverksbasert lederprogram for helseforetak og kommuner. Piloten ble gjennomført med ledere fra både somatikk og psykisk helse og rus i Bærum. Erfaringer fra dette programmet blir brukt i et foreslått felles lederprogram for ledere som skal ha ansvar for ambulante tjenester. Vestre Viken har startet planleggingen sammen med kommunehelsesamarbeidet. Første runde med opplæring for fagpersoner starter i september 2017.

1. Kompetanseprogram (2017 – 2018)
 - Fagdager om FACT-arbeid: åpne for fagpersoner i kommuner og PHR som kan ha nytte av kunnskap om metodikken (2017)
 - Full opplæring for FACT-team (2018)
2. Dialog og avtaleinngåelser mellom kommuner og PHR (2017-2018)
3. Læringsnettverk: utveksling av erfaring og støtte til etablering av team (2018)
4. Lederprogram 2018
 - Samhandlingsledelse – etter modell fra Vestre Viken/Bærum og Bærum kommune

2. Styrke samhandlingen rundt barn og unge i psykisk helse - kartlegging

En viktig målsetting er bedret tilgjengelighet for dem som trenger det mest. Vi foreslår at det gjøres en analyse som innebærer en kartlegging av dagens situasjon og utfordringer. Kartleggingen bør identifisere lokale utfordringer knyttet til hvert enkelt DPS/BUPA og krever involvering fra brukerne (pasienter/pårørende) og kommunene.

Forbedringsområder som allerede er trukket frem av klinikken og kommunene:

- Samhandling der pasient/bruker skal ha mer enn bare helsetjenesten
- Tidlig intervensjon, hva er spesialisthelsetjenestens rolle
- Grensesnitt/overganger
- Særskilte grupper med forslag til tiltak
 - a. Barnevern
 - b. Autismespekterforstyrrelser
 - c. Spiseforstyrrelser
 - d. ADHD

Arbeidet forankres i BUPA med medvirkning fra barne- og ungdomsrådet og berørte avdelinger i Vestre Viken. Tilskuddsmidlene vil dekke eventuell ekstern bistand i kartleggingsfasen og samlinger med kommunene. Det bør gjennomføres en samling rundt i hvert opptaksområde. Nærmere prosjektbeskrivelse utarbeides etter prosess med kommunene tidlig i høst.

3. Styrke samarbeidet med kommunene om barn som pårørende

Helselovgivningen definerer plikten til oppfølging av barn som pårørende. Lovbestemmelsene har som formål å forebygge problemer hos barn og foreldre gjennom å sikre risikoutsatte barn tidlig hjelp, og å sette barn og foreldre bedre i stand til å mestre situasjonen når foreldre opplever psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom og skade. I 2017 er loven utvidet til også å gjelde søsken til syke barn og etterlatte barn.

Vestre Viken har gjennom flere år utviklet et system for ivaretagelse av barn som pårørendearbeidet og oppfølging av lovens intensjon. I dette arbeidet har vi erfart at det må settes større oppmerksomhet på overgangene mellom spesialisthelsetjeneste og kommunale tilbud. Det er behov for å sikre helsepersonells kompetanse og utvikling av formelle strukturer som sikrer gode og sammenhengende tjenester.

Vurdering

Det foreslås på denne bakgrunn at samhandlingstilskudd for 2017 brukes til:

1. Kompetansesamarbeid som understøtter etablering av ambulante tjenester psykisk helse og rus
Ansvar: klinikk PHR, kr 800 000,-
2. Styrke samhandlingen rundt barn og unge i psykisk helse – kartlegging
Ansvar: klinikk PHR/BUPA, kr 200 000,-
3. Styrke samarbeidet med kommunene om barn som pårørende
Ansvar: fagdirektør/LMS kr. 250 000,-

Vedlegg:

1. Notat PHR om FACT-team
2. Notat om Barn som pårørende: *Styrke samarbeidet med kommunene om tilbud til barn som pårørende*